

Klantenparticipatie Sociale Dienstverlening | Onderbergen 86 | 9000 Gent
klantenparticipatie@ocmw.gent

Dialogotafels werelddag van verzet tegen armoede *17.10.2013*

1. Auteurs

OCMW Gent

2. Samenvatting

Op 17 oktober 2013 werden ter gelegenheid van de werelddag tegen armoede dialogotafels georganiseerd, waar iedereen welkom was om mee te praten. Deelnemers hadden de keuze uit een zevental onderwerpen / tafels. De belangrijkste knelpunten gaan over de impact van heersende opvattingen over armoede, als zou de persoon er zelf schuld bij hebben en als zou het een louter financieel probleem zijn. In dit kader kwamen de drempels naar hulpverlenende instanties (zeker voor mensen met een migratie-achtergrond) en de nood aan sensibilisering aan bod. Er werd ook gepraat over de nood aan informatie over sociale rechten en de nood aan samenwerking tussen verschillende instanties. Uit de gesprekken bleek dat verschillende dimensies van armoede vaak samenhangen. Tot slot benadrukten de aanwezigen het belang van degelijke vormen van beleidsparticipatie.

3. Trefwoorden

Beeldvorming rond armoede; Participatie; Inkomen; Drempels.

4. Forum

Ter voorbereiding van de opmaak van het Gentse armoedebeleidsplan werd ruime input verzameld vanuit partners uit het werkveld en de academische wereld, van personen in armoede zelf, van ervaringsdeskundigen. Deze dialogotafels waren een element van dit participatietraject. Op de dialogotafels waren diverse lokale politieke en ambtelijke beleidsverantwoordelijken aanwezig.

Klantenparticipatie Sociale Dienstverlening | Onderbergen 86 | 9000 Gent
klantenparticipatie@ocmw.gent

Op 5 juni 2014 organiseerde het OCMW een terugkoppeling naar alle betrokken partijen die inbreng gaven bij het armoedebeleidsplan.

5. Verwante uitgaven

- ✚ [Gent tegen armoede. Armoedebeleidsplan Gent 2014 – 2019. Groeiactieplan. Acties in uitvoering 2014 – 2015, Gent, Cel Armoedebestrijding Departement Sociale Dienstverlening OCMW Gent, 2014.](#)
- ✚ [Gent tegen armoede. Armoedebeleidsplan Gent 2014 – 2019. BOEK 1: Visie en ambities, Gent, Cel armoedebestrijding Departement Sociale Dienstverlening OCMW Gent, 2014.](#)
- ✚ [Gent tegen armoede. Armoedebeleidsplan Gent 2014 – 2019, Gent, OCMW Gent, 2014.](#)
- ✚ [Terugkoppeling. Inspraak in het armoedebeleidsplan Gent 2014 – 2019, Gent, OCMW Gent, niet gepubliceerde presentatie, 2014.](#)

Werelddag van verzet tegen armoede - dialoogtafels

**Overleg
van**

Datum en uur: 17 oktober 2013, vanaf 16u

Locatie: Sint Pietersabdij, Gent

Aanwezigen

Verspreiding over zeven dialoogtafels waar iedereen welkom was:

- Toegankelijke dienstverlening
 - Informatie over sociale rechten
 - Armoede bij gezinnen en kinderen
 - Beschikbaar budget
 - Sensibilisering
 - Inspraak
 - Bereiken van mensen in armoede
-

Inleiding

Op 17 oktober werden ter gelegenheid van de werelddag tegen armoede enkele dialoogtafels georganiseerd, waar iedereen welkom was om mee te praten. Deelnemers hadden de keuze uit zeven onderwerpen: toegankelijke dienstverlening, informatie over sociale rechten, armoede bij gezinnen en hun kinderen, beschikbaar budget, sensibilisering, inspraak en het bereiken van mensen in armoede. Uit de gesprekken blijkt dat deze thema's vaak samenhangen. Verscheidene knelpunten kwamen dan ook aan meerdere tafels naar boven, vaak met gelijklopende voorgestelde oplossingen. Wat volgt is een samenvattende nota op basis van de afzonderlijke notities opgemaakt door aanwezige studenten van HoGent.

Perceptie van armoede

Het individuele schuldmodel werd door heel wat deelnemers aangeklaagd. Volgens deze opvatting is armoede de schuld van de persoon die er in zit. Volgens velen leeft dit heel sterk bij de bevolking, in het bijzonder bij mensen die zelf nooit in contact komen met armoede. Dat deze perceptie zo sterk leeft heeft enkele belangrijke gevolgen. Het draagvlak voor hulpverlenend beleid kalft af, wie hulpbehoevend is moet namelijk zichzelf helpen en niet naar de samenleving kijken voor hulp. Bij mensen in armoede zelf ontstaat dan de zogenaamde cultuur van

schaamte. Dit kwam in bijna alle dialogotafels aan bod, onder verschillende vormen. Mensen aarzelen om hulp te zoeken omdat ze zich schamen voor hun problemen en denken dat anderen een negatieve perceptie over hen zullen hebben. Hierdoor is de drempel naar organisaties zoals het OCMW voor velen verhoogd. Zeker voor senioren speelt een zeker gevoel van trots, dat hen vaak verhindert om zelfs indien nodig hulp te zoeken. Wat inspraak betreft is een bijkomend probleem dat input van de doelgroep verzamelen vaak moeilijk verloopt, gezien ze door de cultuur van de schaamte moeizamer hun verhaal delen met anderen.

Een ander probleem binnen de perceptie is dat armoede gezien wordt als een louter financieel probleem: wie arm is heeft te weinig geld. Deelnemers zien armoede echter breder, ook als psychologisch en sociaal probleem. Wie arm is neemt minder deel aan het maatschappelijk leven en voelt zich persoonlijk ook vaak slecht. Een oplossing die voor deze problemen betreffende perceptie werd aangereikt is het sensibiliseren van de bevolking. Dit kan via het onderwijs beginnen: vanaf de kleuterschool kan geleerd worden over armoede. Een andere manier om jongeren te bereiken is via jeugdbewegingen, waar kansengroepen nog steeds sterk ondervertegenwoordigd zijn. Bij de bredere bevolking kan gesensibiliseerd worden door stadsmagazines, infoschermen, brochures, enzovoort. Ook minder voor de hand liggende voorstellen kwamen naar boven zoals het gebruik van infotainment. Infotainment is een neologisme dat duidt op het brengen van informatie op een speelse, luchtige wijze. Voorbeelden die gegeven werden waren het uitbrengen van een strip of het produceren van een videogame. Aangeraden werd om te werken met succesverhalen, gezien armoede nu vaak eerder negatief in beeld komt. Een ander middel kan het opzetten van ontmoetingsruimten zijn, waar mensen in armoede samen komen met de bredere bevolking. Zo kan armoede een gezicht gegeven worden.

Toegankelijke dienstverlening

Het thema gekleurde armoede kwam ook in vele gesprekstafels aan bod. In het bijzonder de taalkwestie levert op verscheidene domeinen problemen op. Dienstverlening is minder toegankelijk indien deze in een andere taal verloopt. De drempel is hoger en de informatie minder duidelijk. Voor het opsporen en bereiken van de doelgroep levert dit een zeer groot probleem op. Mensen willen misschien wel hun verhaal delen, maar kunnen dit gewoonweg niet wegens het niet kennen van de taal. Wat inspraak betreft vallen inwoners van buitenlandse afkomst grotendeels uit de boot, mede door het taalprobleem. Dit probleem beperkt zich echter niet tot wie het Nederlands niet machtig is. De informatie die beschikbaar is over dienstverlening en sociale rechten is voor velen weinig bruikbaar, simpelweg omdat het taalgebruik te technisch is. De noodzaak om informatie op een verstaanbare manier door te geven werd door velen aangehaald. Hierbij moet vakjargon vermeden worden en zeer duidelijk gezegd worden wat de verschillende mogelijkheden zijn. Door het informatieprobleem worden heel wat sociale rechten niet uitgeput. Mensen weten heel vaak niet wat hun rechten precies zijn. Een oplossing die hiervoor een aantal keer naar voor kwam was het automatisch toekennen van rechten. Studenten weten bijvoorbeeld niet dat ze recht hebben op een studietoelage of dat de aanvraag hiervoor binnen een bepaalde periode dient te gebeuren. Door het automatisch toekennen van die studietoelage krijgt de student

alsnog de toelage waar hij recht op heeft. Bestaande kanalen om deze informatie op te zoeken zoals brochures zijn vaak niet gekend bij cliënten. Het internet kan hier deels een oplossing bij bieden, waarbij de kanttekening dient gemaakt te worden dat er niet mag verondersteld worden dat iedereen even goed overweg kan met de nieuwste technologieën.

Tussen de arme als individu en het beleid als geheel zien velen een grote kloof. Om die te kunnen oversteken kijkt men naar bepaalde sleutelfiguren die als brug kunnen dienen. Voorbeelden die gegeven worden zijn straathoekwerkers, huisartsen, leerkrachten en thuiswerkers. Opvallend is dat het idee van de brugfiguur in elk van de zeven tafels ter sprake komt. Waar sommigen vooral kijken naar bestaande kanalen zoals verenigingen waar armen aan het woord komen, opteren anderen voor de creatie van nieuwe functies aan de beleidszijde. Zo is er het voorstel van de vertrouwenspersoon, een werknemer van het OCMW die het hele traject van een cliënt volgt. De reden hiervoor is dat vandaag de dag mensen bij heel wat verschillende diensten terechtkomen, door de bomen het bos niet meer zien en door het gebrek aan een persoonlijke band vaak bang zijn om vragen te stellen. Zo kan ook vermeden worden dat werknemers verkeerdelijk aannemen dat de cliënt reeds ergens anders informatie heeft ontvangen en hen daarom zelf onvoldoende informeren. Een trajectbegeleider kan dan het overzicht houden, waar de medewerker van een dienst enkel zijn eigen domein op het oog heeft.

Het middenveld

De samenwerking van organisaties die met armoede bezig zijn wordt door velen als niet optimaal beschouwd. Men ziet een nood aan meer samenwerking, op verschillende niveaus. Binnen het middenveld kan men nog veel van elkaar leren en door samen na te denken kunnen creatieve voorstellen naar boven komen. Ook binnen de verschillende diensten van het OCMW zien velen een gebrek aan doorstroming van informatie en samenwerking. Samenhangend hiermee is de nood aan inspraak in het beleid van zowel betrokken verenigingen als mensen die buiten verenigingen staan. Voor deze laatste groep komt opnieuw het idee van een brugpersoon naar voor. Dat mensen in armoede denken dat ze weinig te zeggen hebben in wat de overheid doet komt meermaals ter sprake. Zelfs indien ze de kans krijgen om inspraak te leveren hebben velen het gevoel dat hun mening er toch niet toe doet. Belangrijk is dan ook om voldoende feedback te geven, zelfs indien de feedback negatief is. Op die manier voorkomt men het gevoel dat men geen belang hecht aan wat gezegd is, wat er natuurlijk voor zorgt dat de persoon in kwestie naar de toekomst toe minder geneigd is om opnieuw mee te werken.

Evaluatie dialoogtafels

Wat het proces van de dialoogtafels zelf betreft werden enkele opmerkingen meegegeven door de notulisten (studenten van de Hogeschool Gent). Dit beoordelen ze als positief. De omgang was doorgaans vlot, met uitzondering van een verhit meningsverschil bij één dialoogtafel die door de moderator moest afgekoeld worden. Doorgaans zijn de deelnemers het echter over de grote lijnen eens. Het rechtstreeks contact met de doelgroep werd als een meerwaarde gezien

door de studenten. Armoede behoort voor velen niet tot de dagdagelijkse leefwereld en het is dan ook leerrijk en verrijkend om te praten met ervaringsdeskundigen. Voor de ervaringsdeskundigen zelf is het dan weer positief dat ze met hun verhaal naar buiten kunnen komen zonder zich hiervoor te moeten schamen. Een opmerking die wel gegeven werd is dat het vaak dezelfde zijn die aan het woord komen. Mogelijke oplossing hiervoor is het kleiner maken van de groepen. Daarnaast was het door het beperkt tijds kader niet mogelijk om de voorstellen heel concreet uit te werken. Eén student stelt voor om in het vervolg meer dan twee uur open te houden.

De Verslaggever,

Daniel Guerrero